

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KBO/2003/31

BETREFT: Basisonderwijs: Kosteloos zwemmen en bijdrage voor zwemlessen.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 07/10/2003

1.2 Vraag

Vraag van gemeentebestuur of een school aan de ouders een bedrag per kind mag aanrekenen voor het zwemmen indien de toegangsprijs voor het zwembad kosteloos is voor alle scholen van diezelfde gemeente.

1.3 CZB

- De vraag werd ontvangen op 07/10/2003.
- Antwoord van de secretaris van de CZB op 08/10/2003 dat de vraag ontvangen en geregistreerd werd.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

De omzendbrief 'zwemmen' met ref. BaO/2000/4 stelt: "Vanaf het schooljaar 2000-2001 heeft elk kind in het lager onderwijs recht op één schooljaar gratis zwemmen. Dit betekent dat het schoolbestuur voor elke leerling gedurende één schooljaar de kosten voor het vervoer naar en van het zwembad en de kosten van de toegangsprijs voor het zwembad draagt".

Hierbij zijn er de volgende vragen:

- Mag er bijvoorbeeld een bedrag per kind per trimester aangerekend worden indien dit bedrag niet besteed wordt aan het vervoer van en naar het zwembad of ter vergoeding van de kosten van de toegangsprijs tot het zwembad dient?
- Kan de school (in overleg met ouderraad en participatieraad) dit bedrag spenderen voor het betalen van de leerkracht zwemmen? De leerkracht die zwemmen geeft is nl. de aangestelde leerkracht lichamelijke opvoeding van de basisschool. De tussenkomst van de leerlingen van 2de lj. tot en met 6de lj. wordt gebruikt voor het betalen van de leerkracht zwemmen.
- Vallen deze uren dan niet onder de lessen lichamelijke opvoeding goedgekeurd via het lestijdenpakket? Wordt deze leerkracht niet betaald zoals de andere leerkrachten via het Ministerie van onderwijs?

- En indien nee, kan de school dit geld uit een ander budget zelf betalen, bv. het werkingsbudget?

3. ZITTING COMMISSIE

3.1 Datum en uur

3 november 2003 - 14u.30

3.2 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

de heer Ernest Duys, voorzitter;

de heren Walter Cools, Marc Henri Cornely, Raf Verstegen, Jean Dujardin.

4. ADVIES COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het lager onderwijs verplicht en kosteloos beschikbaar.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten ervoor zorgen dat het primair onderwijs voor iedereen verplicht is en gratis beschikbaar rekening houdende met de geleidelijkheid en de gelijke kansen.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Art. 27. § 1. In de door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen bijdragen worden gevraagd voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

§ 3. Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

Art. 76. Ieder schooljaar krijgen de schoolbesturen een werkingsbudget voor de werking, de uitrusting, het groot onderhoud en de administratieve ondersteuning van hun scholen, voor het werken aan rationeel energiegebruik in hun scholen en voor de kosteloze verstrekking van leerboeken en schoolbehoeften aan de leerlingen.

Bij de aanwending van het werkingsbudget moet ieder schoolbestuur rekening houden met een gelijke behandeling van al zijn gefinancierde of gesubsidieerde scholen en van al zijn leerlingen.

Art. 92bis. In afwijking van artikel 92, § 3, 3° en 4°, van het decreet basisonderwijs, worden de kosten verbonden aan het verstrekken van één schooljaar gratis zwemmen, waar elke leerling lager onderwijs recht op heeft, niet als sociaal voordeel beschouwd.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is.

4.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde lager onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Verder kunnen geen bijdragen gevraagd worden voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

Het principe van kosteloos onderwijs betekent niet dat aan de ouders geen geld gevraagd mag worden maar betekent wel dat er geen inschrijvingsgeld gevraagd mag worden en dat de ouders niet moeten betalen voor datgene wat noodzakelijk is voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen of het bereiken van de eindtermen.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling aanvaard: enerzijds een kosteloze toegang en anderzijds het vragen van een reële bijdrage voor bepaalde onderwijskosten van noodzakelijke, geleverde diensten en goederen.

Kosteloos zwemmen

De Commissie wijst op de betrokken onderwijsregelgeving inzake kosteloos zwemmen: de verplichte kosteloosheid van het zwemmen is beperkt tot één schooljaar per leerling in het lager onderwijs (art. 92bis, decreet basisonderwijs en omzendbrief BaO/2000/4 van 9 juni 2000).

Schoolbesturen mogen in dat geval aan de ouders noch een bijdrage vragen voor de kosten van de toegang tot het zwembad noch een bijdrage voor het vervoer van en naar het zwembad. Vanaf het schooljaar 2000-2001 heeft elk kind in het lager onderwijs recht op één schooljaar gratis zwemmen. Dit betekent dat het schoolbestuur voor elke leerling gedurende één schooljaar de kosten voor het vervoer naar en van het zwembad en de kosten van de toegangsprijs tot het zwembad draagt.

De conclusie is dat gedurende één schooljaar in het lager onderwijs geen enkele kost voor zwemmen aangerekend kan worden aan de ouders. De Commissie is dan ook van oordeel dat

dit onderwijsgebonden kosten zijn die te maken hebben met het volgen van het noodzakelijk onderwijsprogramma om de eindtermen na te streven. Dit geldt ook voor die gevallen waarbij er tijdens het jaar gratis zwemmen een bijkomende bijstand zou zijn van een door een overheid gesubsidieerd of gefinancierd personeelslid specifiek belast met het leren zwemmen en ongeacht of de bijstand binnen of buiten de lesperiode valt.

Niet-kosteloos zwemmen

Het schoolbestuur beslist met toepassing van de reglementering inzake participatie over het zwemmen. Dit houdt in dat de directeur met de ouders in de participatieraad (gesubsidieerd onderwijs) of de schoolraad/lokale raad (gemeenschapsonderwijs) het volgende zal bespreken:

- aan welke leerlingengroep(en) het gratis zwemmen aangeboden wordt;
- of er aan andere leerlingengroepen zwemmen aangeboden wordt en welke bijdrage hiervoor aan de ouders gevraagd wordt.

Buiten het kosteloos zwemmen en bij het aanbieden aan andere leerlingengroepen van zwemmen kan een reële bijdrage gevraagd worden. Met een reële bijdrage bedoelt de Commissie een bijdrage die enerzijds in overeenstemming is met de voor de school effectief gemaakte kosten en anderzijds bedoeld voor goederen en diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

De Commissie aanvaardt dan ook buiten het kosteloos zwemmen dat er voor andere leerlingengroepen een bijdrage gevraagd wordt inzake vervoer en toegang tot het zwembad. De Commissie aanvaardt niet dat het door een overheid gefinancierd of gesubsidieerd personeel een bijkomende betaling ontvangt via een bijdrage voor het zwemmen van de ouders. Dergelijke bijdrage stemt niet overeen met een door het schoolbestuur gemaakte reële uitgave. De Commissie aanvaardt wel dat in een bijdrage voor het zwemmen voor andere leerlingengroepen een kost personeel opgenomen wordt, zij het dan voor niet door een overheid gefinancierd of gesubsidieerd personeel. Het gaat dan wel om een kost voor personeel dat door het schoolbestuur zelf is aangeworven en een bijkomende dienstverlening organiseert bij het zwemmen.

De Commissie komt tot volgend advies:

Voor het kosteloos zwemmen in het lager onderwijs kan een schoolbestuur geen bijdrage aan de ouders vragen, ongeacht de soort kosten.

Voor het niet kosteloos zwemmen in het lager onderwijs kan een schoolbestuur een bijdrage vragen aan de ouders, mits het schoolbestuur effectief bijkomende kosten maakt en de leerling gebruik maakt van de aanvullende dienstverlening.

Brussel, 3 november 2003

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter